

Maaseudun kuljetusten palvelutason keskeiset tekijät ja liikenneverkon parantamistarpeet

Mitkä ovat maaseudun kuljetusten palvelutason keskeiset tekijät ja miten tämä palvelutaso pystyttäisiin turvaamaan mahdollisimman kustannustehokkaasti? Mitkä ovat liikenneverkon kehittämistarpeet maaseutuelinkeinojen ja metsätalouden, palvelujen, yritysten ja lähilogistiikan näkökulmasta?

Nykytila ja haasteet

Maaseudun kuljetusten kannalta valtion ja yksityisten omistama ja ylläpitämä tieverkko on tärkein liikenneväylä. Liikenteen vähentyessä verkon kunnossapidolle ei voida enää asettaa vastaavan tyyppisiä tehokkuustavoitteita kuin vilkkaammille väylille. Soratieverkoston kunto on merkittävä maaseutuelinkeinoille kuten maa- ja metsätaloudelle ja matkailulle. Vähäliikenteisen verkon palvelutaso ei tyydytä käyttäjiä.

Kokeilu

Keski-Suomen ja Pohjois-Savon ELY-keskukset arvioivat yhdessä Liikenneviraston kanssa maaseudun kuljetusten palvelutasotekijöitä ja erityisesti maaseudun tieverkoston kehittämiskohteita käyttäen hyväksi mm. yhteistyöverkostojaan sekä tutkimustuloksia käyttäjien tyytyväisyydestä sekä liikkujien ja kuljettajien tarpeista sekä palautejärjestelmää.

Keskeiset tulokset

Tarkastelussa päädyttiin kolmeen tärkeimpään toimenpiteitä mitoitettavaan asiakasryhmään, joiden kautta palvelutaso määritetään: metsäteollisuuden / energiateollisuuden raaka-ainehuolto, maatalouden perustuotanto

sekä pysyvän asumisen säännölliset liikkumistarpeet. Vähäliikenteisen tiestön luokituksen ja laadun kriteerit tulee määrittää yhteistyössä asiakkaiden kanssa ajalliset ja paikalliset vaihtelut huomioon ottaen. ELY-keskusten elinkeinotoiminnan neuvontaan ja lupaharkintaan tulee sisällyttää liikenteellisiä ja ympäristöllisiä seikkoja.

Puutteita sorateiden palvelutasossa aiheuttaa varsinkin Pohjois-, Itä- ja Keski-Suomessa kevään kelirikko. Vähäliikenteisellä päällystetyllä tieverkolla ongelmana on tiestön kantavuuden heikentyminen ja päällysteiden vaurioituminen, mikä vaikeuttaa teiden hoitoa varsinkin talvella. Talvikunnossapidon vaikeutuminen aiheuttaa paikoin liikennöintiongelmia ja kuljetuksissa epävarmuutta. Maaseudun kuljetusten kannalta tärkeä sorateiden kunnostaminen edellyttäisi noin 15 miljoonan euron vuosittaista lisärahoitusta. Asiakaslähtöisen täsmähoiton laajentaminen edellyttäisi vähintään 10 miljoonan euna vuosittaista lisärahoitusta.

Johtopäätökset ja jatkotoimet

Maaseudun tieverkon kunnossapito ottaa jo nykyisin varsin hyvin huomioon eri käyttäjäryhmien erilaiset tarpeet toimenpiteiden kohdentamisessa ja ajoittamisessa. Esimerkiksi yhteistyö metsäsektorin kanssa on jatkuvaa ja toimenpiteiden ajoituksessa ja kohdentamisessa otetaan huomioon puukuljetusten tärkeät reitit ja vuosittaiset puukuljetusten vaihtelut, myös matkailuyritysten liikennehuiput otetaan huomioon, samoin maatalouden erilaiset tarpeet. Tästä huolimatta tilanteeseen ei olla tyytyväisiä. Päivittäisen liikennöitävyyden takaamiseen tähtäviä toimenpiteitä voidaan edelleen tehostaa käyttämällä hyväksi mm. paikkatietojärjestelmiä sekä antamalla online-tietoa käyttäjille esimerkiksi aurauksen reiteistä ja ajoituksesta.

Liikennepoliittisen selonteon mukaisesti valtion ja yksityisten toimijoiden vastuita tullaan selkiyttämään, samoin selkiytetään erilaiset yksityisteiden avustusjärjestelmät ja periaatteet ja päivitetään lainsäädäntö. Näin pystytään myös yksityisteiden kohdalla nykyistä yhdistämään valtion avustuksissa maaseutu-asumisen ja elinkeinoelämän tarpeet.